

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w Ł. przeciwko (...)w W. o zapłatę 790,00 zł oddalił powództwo i zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa w Ł. na rzecz (...)w W. kwotę 197 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na bezspornych okolicznościach sprawy: powód naprawiał pojazd marki S., który uległ uszkodzeniu w wyniku kolizji w dniu 24 października 2014 roku, na czas naprawy powód wynajął poszkodowanej M. S. pojazd zastępczy marki (...), najem pojazdu zgodnie z umową trwał od 1 grudnia 2014 roku do dnia 8 grudnia 2014 roku a faktyczny zwrot pojazdu nastąpił w dniu 6 grudnia 2014 roku, sprawca kolizji był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności OC posiadaczy pojazdów u pozwanego, powód zawarł z poszkodowanymi umowę cesji wierzycielności z tytułu odszkodowania za najem pojazdu zastępczego. Powód oszacował koszt najmu na kwotę 1.195,56 zł odpowiadającą czterem dniom najmu przy stawce 298,89 złotych brutto, pozwany wypłacił kwotę 405,90 zł - odpowiadającą trzem dniom najmu przy dobowej stawce najmu 135,50 zł brutto. Dodatkowo Sąd Rejonowy ustalił, iż podczas zgłoszenia szkody pozwanemu, poszkodowana otrzymała formularz zatytułowany „pytania do wynajmu pojazdu zastępczego”, który zawierał informacje, że pozwany w ramach pomocy poszkodowanym organizuje wynajem pojazdu zastępczego przez firmy współpracujące. W treści formularza znalazło się również oświadczenie: „jednocześnie informujemy, iż w przypadku indywidualnego wynajmu pojazdu zastępczego (bez pośrednictwa Towarzystwa) przez Poszkodowanego, Towarzystwo pokryje uzasadnione koszty wynajmu pojazdu tylko do wysokości kosztów wynajmu jakie wynikałyby z wynajmu pojazdu zastępczego za pośrednictwem Towarzystwa”. Powyższy formularz został opatrzony oświadczeniem poszkodowanej – M. S. o treści: „nie jestem zainteresowana”. Sąd Rejonowy ustalił również, iż samochód zastępczy najęty przez poszkodowaną przejechał 17 kilometrów od daty wydania pojazdu do jego zwrotu, gdyż poszkodowana bała się jeździć samochodem wypożyczonym. Użyła go ona dwukrotnie – po odstawieniu samochodu do warsztatu przejechała nim do domu a następnie pojechała nim ponownie po odbiór swojego samochodu.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne, wskazując, iż w realiach rozpoznawanej sprawy poszkodowana wynajęła pojazd zastępczy, mimo oświadczenia o braku takiej potrzeby założonego pozwanemu, który ją informował, iż nie uzna kosztów najmu wyższych, niż wynikające ze stawek obowiązujących w powiązanych wypożyczalniach oraz o możliwości zapewnienia jej samochodu zastępczego. Przy czym oferta powoda była ponad dwukrotnie wyższa za każdą rozpoczętą dobę najmu niż oferta pozwanego. Zdaniem Sądu dysproporcja ta nie znajduje żadnego usprawiedliwienia w treści przepisów o odpowiedzialności cywilnej i stanowi naruszenie przez poszkodowaną obowiązku określonego w treści art. 354 § 2 k.c. Zdaniem Sądu, skoro poszkodowana miała możliwość i złożyła jej ofertę skorzystania z tańszych usług najmu i z niej nie skorzystała to nie może kosztami swych decyzji o charakterze nieekonomicznym i zwiększającym rozmiar szkody obciążać pozwanego. Pozwany zaś, zdaniem Sądu, wywiązał się ze swojego obowiązku rekompensując koszt pozbawienia poszkodowanej pojazdu. Kwota wypłacona z tego tytułu w toku likwidacji szkody w pełni kompensuje szkodę poszkodowanej w pełnym zakresie. Z tych względów powództwo, jako pozostające w sprzeczności z treścią art. 354 § 2 k.c. – zostało oddalone, a o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Od powyższego orzeczenia apelację złożyła strona powodowa zarzucając naruszenie przepisów prawa:

- procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. i 278 k.p.c. – poprzez samodzielne ustalenie stawki ekonomicznie uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego bez posłużenia się wiedzą specjalną oraz art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewskazanie przez Sąd dlaczego dowodom złożonym przez powoda odmówił mocy dowodowej,
- materialnego art. 66 § 1 k.c., 354 § 2 k.c., 361 k.c., 6 k.c.- przyjmując, że poszkodowana dokonała nieuzasadnionej odmowy skorzystania z pojazdu zastępczego oferowanego przez pozwanego.

W konsekwencji skarżący wnosił o zamianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz powoda całości należności dochodzonej pozwem, oraz o zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem obu instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego od powoda na swoją rzecz.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej okazała się bezzasadna, co musiało skutkować jej oddaleniem.

Trzeba tu podnieść, iż ustalenia dokonane przez Sąd I instancji Sąd Okręgowy przyjął za własne. Sąd Odwoławczy aprobuje rozstrzygnięcie Sądu I instancji, który w sposób prawidłowy, obiektywny – zgodnie z dyrektywami określonymi w art. 233 § 1 k.p.c. ocenił materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i na jego podstawie poczynił prawidłowe ustalenia w zakresie niezbędnym do rozpoznania żądania powódki. Co więcej powód nie wykazał, aby Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, a samo przekonanie strony co do innej oceny poszczególnych dowodów i ich ważności nie wystarcza do przyjęcia uchybienia przepisom procedury cywilnej.

Wszystkie zarzuty apelacyjne sprowadzają się w sumie do kwestionowania okoliczności, iż poszkodowana swoim zachowaniem naruszyła treści art. 354 § 2 k.c. Tymczasem, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, oferta złożona poszkodowanej przez pozwanego została jej przedstawiona w sposób bezpośredni, konkretny i stanowczy. Skoro więc poszkodowana miała możliwość i złożono jej ofertę skorzystania z tańszych usług najmu i z niej nie skorzystała, to nie może kosztami swych decyzji o charakterze nieekonomicznym i zwiększającym rozmiar szkody obciążać pozwanego. Przyznała ona bowiem, że nie interesowała się kosztami najmu, stawkami obowiązującymi u powoda, ani warunkami najmu, co więcej – z samochodu zastępczego nie korzystała z lęku oraz z uwagi na „zrywność” najętego samochodu. W takich okolicznościach nie może budzić sprzeciwu, ocena zachowania poszkodowanej, zawierającej mimo tych względów umowę najmu pojazdu zastępczego na warunkach jednostronnie narzuconych przez powoda – jako nieracjonalne, a jego konsekwencje wykraczające poza granice normalnych następstw zdarzenia szkodzącego. Zwłaszcza, że jak racjonalnie wskazał Sąd Rejonowy poszkodowana, bez żadnych utrudnień mogła zminimalizować szkodę, czego nie uczyniła, a swoim nierozsądnym zachowaniem naruszyła obowiązek współpracy z dłużnikiem, o którym mowa w art. 354 §2 k.c. Jeżeli dłużnik z własnej inicjatywy oferuje poszkodowanemu zorganizowanie bezgotówkowo określonej usługi rekompensującej szkodę poniesioną przez poszkodowanego, a poszkodowany bez żadnego powodu z oferty tej nie korzysta, to nie sposób uznać za pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, generowanie kosztów przewyższających wydatki, które ponieść byłby zobowiązany, gdyby z oferty tej skorzystał. Również logicznie i prawidłowo uznał Sąd Rejonowy, iż pozwany w pełni zrekompensował koszt pozbawienia poszkodowanej pojazdu, gdyż kwota wypłacona z tego tytułu w pełni zniwelowała uciążliwość poszkodowanej w pełnym zakresie.

Chybiony jest również zarzut powoda w postaci pominięcia przez Sąd dowodu z dokumentów zaoferowanych przez powoda w postaci cenników i nieuzasadnienie swojej decyzji w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia. Albowiem Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy odpowiadający wymogom z art. 328 § 2 k.p.c. wskazał, iż nie brał pod uwagę wydruków ze stron internetowych załączonych do pozwu w zakresie stawek w wypożyczalniach samochodowych, zarówno tych lotniskowych, najdroższych, jak i z cenników najtańszych wypożyczalni występujących na rynkach lokalnych. Żadna ze stron nie zaoferowała dowodu na okoliczność cen rynkowych pojazdu odpowiadającego klasie pojazdu uszkodzonego, zaś kwestia ta wymaga ustalenia za pomocą dowodu z opinii biegłego, posiadającego specjalistyczną wiedzę w danym zakresie. Natomiast analiza wydruków internetowych przez Sąd nie może zastąpić wiedzy specjalistycznej biegłego, który to dowód nie został zaoferowany przez żadną ze stron. Dodatkowo Sąd Rejonowy przypominał, iż z uwagi na kontradiktoryjność procesu, Sąd nie może samodzielnie inicjować postępowania dowodowego, kiedy profesjonalnie reprezentowane strony nie widzą przesłanek do sięgania po wskazania wiedzy specjalnej.

Wskazać tu należy, iż z uwagi na wykazanie przez pozwanego przyczynienia się poszkodowanej do zwiększenia rozmiarów szkody i zrekompensowania szkody poszkodowanej w postaci kwoty wypłaconej w toku likwidacji szkody, to na powodzie ciążył obowiązek dowodu obalenia powyższych ustaleń (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.) W związku z powyższym to na powodzie, a nie pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia racjonalności postępowania poszkodowanej w wynajęciu pojazdu powoda, mimo oferty pozwanego. Zważyć tu trzeba, że niepotrzebna jest w sprawie wiedza specjalna do oceny, że gdyby poszkodowana wynajęła nawet taksówkę, czy skorzystała z pomocy osób trzecich, wygenerowałyby niższe koszty niż wynajmując pojazd od powódki na okres 4 dni. Pamiętać bowiem trzeba, iż poszkodowana jechała najęty autem dwa razy (łącznie 17 km). W tym stanie rzeczy zgłaszany przez powoda w apelacji zarzut naruszenia art. 323 k.p.c. i art. 6k.c. również nie mógł zostać uznany za trafny.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie jest również zasadny zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego, w tym art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów. Stosując zasadę swobodnej oceny dowodów według własnego przekonania (art. 233 § 1 k.p.c.), sąd obowiązany jest przestrzegać zasad logicznego rozumowania, a więc może z zebranego materiału dowodowego wyciągnąć wnioski tylko logicznie uzasadnione. Sąd może dać wiarę tym lub innym świadkom, czyli swobodnie oceniać ich zeznania, nie może jednak na tle tych zeznań budować wniosków, które z nich nie wynikają. Przy ocenie dowodów, tj. ich wiarygodności i mocy, istotną rolę odgrywają zasady doświadczenia życiowego. Wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 czerwca 2003 roku, V CKN 417/01, LEX nr 157326). W tym zakresie należy brać pod uwagę cały materiał sprawy. W wyniku swobodnej oceny dowodów sąd dokonuje selekcji zebranego materiału pod kątem widzenia istotności poszczególnych jego elementów. Dalszym założeniem prawidłowej oceny dowodów jest ich poprawna interpretacja: np. wykładnia dokumentu, wykładnia zeznania świadka, wypowiedzi biegłego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji ocenił zgromadzony materiał dowodowy zgodnie z wymogami art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jest wnikliwa i szczegółowa. Sąd Rejonowy odniósł się do wszystkich zgromadzonych w postępowaniu dowodów i wyprowadził z nich wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego. Jak wynika z uzasadnienia Sądu I instancji kluczową okolicznością w sprawie było nieskorzystanie przez poszkodowaną z oferty pozwanego, który konsekwentnie wywiązał się ze swojego obowiązku – rekompensując koszt pozbawienia poszkodowanej pojazdu, oraz iż kwota wypłacona z tego tytułu kompensuje uciążliwość poszkodowanej w pełnym zakresie.

Nietrafny okazał się także zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 k.c. i 354 § 2 i 66 § 1 k.c. z powodów częściowo już wskazanych powyżej przez Sąd Okręgowy. Warto tu jednak jeszcze przypomnieć, że granice obowiązku naprawienia szkody każdorazowo wyznaczone są przez normalny związek przyczynowy między zdarzeniem wywołującym szkodę, a szkodą. Powszechnie w odniesieniu do art. 361 k.c. za szkodę przyjmuje się wszelki uszczerbek wyrażający się w różnicy pomiędzy stanem majątku poszkodowanego jaki istniał i mógłby istnieć w normalnej kolei rzeczy, a stanem, jaki powstał skutkiem zdarzenia wywołującego zmianę. Ogólnie rzecz ujmując, jest to uszczerbek, który następuje w majątku poszkodowanego bez jego woli. Nie inaczej zatem jak szkodę majątkową w niniejszym przypadku należy zakwalifikować konieczność pokrycia kosztów najmu pojazdu zastępczego. Jak wykazał pozwany, w pełni skompensował poszkodowanej brak sprawnego pojazdu wypłacając w toku likwidacji szkody kwotę odpowiadającą kosztom najmu pojazdu przez 3 dni przy stawce 135,30 zł – zwłaszcza, że faktycznie przejechany dystans przez poszkodowaną to 17 km. Biorąc więc powyższe pod rozwagę należy stwierdzić, iż roszczenie powódki ponad tę kwotę nie znajdowało uzasadnienia w treści art. 822 k.c., art. 361 k.c. Zgodnie bowiem z tymi przepisami odszkodowanie należy się w pełnym zakresie, ale jednocześnie nie może przewyższać poniesionej szkody.

Wobec powyższego nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia środka zaskarżenia, Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu w postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając od powoda jako strony przegrywającej apelację na rzecz pozwanego koszty przez niego poniesione w postępowaniu apelacyjnym. Wynagrodzenie pełnomocnika reprezentującego pozwanego w postępowaniu apelacyjnym zostało ustalone na podstawie § 2 w zw. z §10 ust.1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 poz. 1804).